

Çocukla İletişim

İletişim;

- İnsanların birbirlerini anlamalarını sağlayan karşılıklı mesaj göndermeyi içeren bir etkileşim sürecidir.
- İki insan birbirinin farkına vardığı andan itibaren iletişim başlar;
 - ✓ söylediği / söylemediği,
 - ✓ yaptığı / yapmadığı
 - ✓ her şeyin anlamı vardır.

Etkili İletişim

- İletişim süreci boyunca, iletişim süreci içinde bulunan insanların;
 - birbirlerini anlamaları, sonucunda bir *etki* uyandırmaları
 - hatta *davranış değişikliği* sağlamaları sonucu etkili iletişim gerçekleşir.

- Bu davranış değişikliklerini sağlamak için hemşireler ;
 - Hastaların ihtiyaçlarını değerlendirmeli, tanımlamalı ve önceliklendirmeli
 - Duygularını ifade etmesini kolaylaştırmalı ve
 - Etkili bir bakım için,
 - *etkili iletişim* kurmalıdırlar.

Çocuk ve İletişim?

Çocuk ve İletişim;

- Erişkinlerden farklıdır.
- Hem çocuk hem de ebeveynle ilişki vardır.
- Çocuğun gelişimsel özellikleri farklıdır ve bu durum dikkate alınmalıdır.

Çocuklarla İletişimde;

• Ortam

• Dinleme Becerileri

- Konuşanın yüzüne bakmak
- Göz teması kurmak
- Fiziksel olarak aynı seviyede olmak
- Sözüünü kesmemek
- Dönüt vermek
- Konuşma ortamını bozmamak
- Cevap vermek için dinlememek
- Filtreden geçirmemek, önemli ve değerli olduğunu hissettirmek

• Konuşma Dili

• Konuşma Hızı

• Beden Dili

• Ses Tonu

• Yüz İfadeleri

• Duygular (Gerçekçi, doğal ve abartıdan uzak davranmak)

Kontrolleri Çok önemlidir!

DİKKAT!

- Çocuklarla iletişim kurarken dikkat etmemiz gereken bazı değişkenler vardır. Bunlar;
 - Bireysel farklılıklar
 - Cinsiyet özellikleri
 - Kültürel değerler
 - Gelişim Yaşı

Yaş Dönemlerine Göre İletişim

0-1 yaşı

- Dokunmak (ani uyaranlardan kaçınılmalı)
 - Bebeğin hareket edebilmesine izin verilmeli, mümkün oldukça kısıtlamalardan kaçının
 - Bakım verirken ebeveynlerden destek alın, aile merkezli bakım * (bebekler ebeveyn anksiyetesinden etkilenirler.)
 - Bebeğe gülümseyerek konuşarak dokunarak yaklaşın
 - Yumuşak alçak ses tonu ile konuşun
 - Güven duygusu, rutinlerin devamı için primer hemşirelik

1-3 yaş (özerklik dönemi)

- Bu yaş grubunda sınırlı sayıda kelime dağarcığı vardır. Bu nedenle açık, anlaşılır açıklamalar yapılmalı,
- Temel bakım aktiviteleri için çocuğun kendi kelimeleri kullanılmalı,
- İsmiyle hitap edin,
- Çocuğun kendi otonomisini kullanabilmesini sağlayın, seçenek sunun,
- Çocuğa kabullenici yaklaşın
- Çocuğun oyununa katılın, oyuncaklarını araç olarak kullanarak konuşun

- Egosentrikliği, negativizmi hoş karşılanmalı.
(dikkati başka yöne çekilmeli)
- Gerçekçi olmayan vaatlerde bulunulmamalı (canın acımayacak demeyin!)
- Tüm konuşmalar onu merkez almalı,
kıyaslamalardan kaçınılmalıdır.
- İletişimde oyunu kullanın (terapötik oyun)
- Resimli kitaplar okuyun, çocuğun anlayabileceği
basit nesnelere ve resimler ile anlatım kullanın.

3-6 yaş

- Basit kelimeler kullanın, uzun açıklamalar yapmaktan kaçının.
- Çok soru sorduğu için sorularını cevaplayın geçiştirmeyin ya da yok saymayın.
- Uzak geleceğe değil yakın geleceğe odaklanın, somut cümleler kurun.
- İşlemi mümkün olduğunca çabuk sonlandırın, amacınızla ilgili açıklamalarda bulunun.

- Hayal gücünüzü kullanarak açıklamalarda bulunun (kuklalar, müzik, oyuncaklar)
- Oyunu kullanın.
- Kesme, kan alma, batırma gibi sözcükler kullanmayın.
- Hayal güçleri fazladır. Dikkat süreleri kısadır. Bu nedenle açıklamaları kısa net ve açık yapın.
- Kontrol gereksinimi vardır.
 - Seçim yapmasını sağlayın (şimdi mi sonra mı?)

6-12 yaş

- Durumuyla tedavisiyle, işlemle ilgili somut açıklamalar yapın, göz teması önemlidir.
- Çocuğun kullandığı sözcüklerle açıklamalar yapın.
- Açıklama yaparken duyusal bilgiler kullanın.
- Basit bakım aktiviteler için ve duygu düşüncelerini ifade etmesi için cesaretlendirin.
- Mahremiyete saygı gösterin, odasına girmeden önce kapıyı çalın.
- Çocuğun ilgi alanlarına yönelik iletişim kurun.

12-18 yaş

- Mahremiyete saygı gösterin.
- Seçenekleri anlatın.
- Kararları birlikte verin, bilgilendirin, empati kurun
- Görüşmenizi onun kelimelerini kullanarak sonlandırın.

- Adölesan iletişime açıktır;
 - Ancak, değer yargıları empoze edildiğinde, kuralcı kişilerle, düşüncelerine söylediklerine az saygı gösterildiğini algıladıklarında iletişimi koparırlar.
- Yargılamadan, suçlamadan, ayıplamadan, akıl vermeden şaşkınlık göstermeden utandırıcı kaçınarak dinlemek çok önemlidir.(Dinlemek***)
- Güven ve cesaret vermek.

Çocuğun gelişimsel dönemine göre kullanacağı hemşirelik yöntemleri;

- Bebek; dokunma, dikkati başka yöne çekme, ses tonu
 - Okul öncesi dönem; oyun-hikaye
 - Okul çağı; ortak karar alma, okul çalışması
 - Adölesan; akran grupları, ilgiye yönelme
-
- *Hemşire ise; saygılı, dürüst ve tutarlı olmalıdır.*
 - *En önemlisi dinlemelidir.*

Çocukla iletişime yönelik genel ilkeler

- Saygılı ve güvenilir olunmalı
- Çocukla iletişim kurarken onunla aynı seviyede (göz teması) olun. Kendisine önem verdiğinizi hissedecektir.
- Çocuğun yaşına uygun bir dil kullanılmalı
- Çocuğun öncelikli durumuyla ilgili ihtiyaçlarını karşılanmalı
- Çocuğun değişimle ilgili kapasitesi değerlendirilmeli

Çocukla iletişime yönelik genel ilkeler

- Sözsüz iletişim kullanın (nasıl söylediğiniz önemlidir)
- Çocuğun ihtiyacını karşılarken dürüst ve tutarlı olun
- Çocuğa tanıdık gelebilecek objeler kullanın
- Çocukla konuşurken tüm dikkatinizi onun üzerine yoğunlaştırın.

Çocukla iletişime yönelik genel ilkeler

- Onun sözsüz olarak gösterdiği davranışları sözlü olarak kendisine yorumlayın.
- İlişkiyi güçlendirmek için mizah ve aktif dinlemeyi kullanın.
- Çocuğu dinlerken meşgul olmayın, sözünü kesmeyin, akıl vermeyin, yargılamayın.

Çocukla iletişime yönelik genel ilkeler

- Sakin ve alçak ses tonu, güven verici bir ses tonu ile konuşun. (çocuk sakinleşir ve anlatılanlara daha çok dikkat eder.)
- Ani ürkütücü hareketlerle yaklaşmayın.
- Yargılayıcı ve suçlayıcı olmayınız. Çocuğu değil davranışını eleştiriniz. İyi kötü çocuk değil, hatalı davranış uygun olmayan davranış olmalıdır.
- Açıklamalar çocuğun bilişsel gelişim düzeyine uygun ve anlayacağı şekilde olmalıdır.

Çocukla iletişime yönelik genel ilkeler

- Yapılacak her işlemin tanı tedavi işlemlerinin açıklanması, bildirilmesi gerekir. Çünkü çocuklar bilinmeyenden korkar. Hayal gücü oldukça geniş olduğu için olayları çarpıtabilir.
- Yapılacak işlemler çabuk yapılmalı,
- Ağrılı korkutucu işlemlerden sonra çocuk rahatlatılmalıdır. Bunun için fiziksel temas çok önemlidir. Çocuğun canı acıyacak ama güven duygusu yaşayacaktır.

Çocukla iletişime yönelik genel ilkeler

- Çocukla iletişimde çocuğa bolca zaman tanınmalıdır. Çocuk acele ettirildiğini hissettiğinde genellikle direnme tepkisi verir. Çocuğun elindeki işi bitirmesi için zaman verilmelidir.
- Çocuğun olumlu davranışa ilgi duymasını sağlayın. İstendik davranış çocuk için ilginç ve eğlenceli hale getirilmelidir.
 - Örneğin, ellerini yıkar yıkamaz gelip steteskoptan dinleyebilirsin..
- Problem çözme sürecine kendisini de katın. Büyük çocuklarda sorunu direk ele alın.

Çocukla iletişime yönelik genel ilkeler

- Söylenecek sözler mümkün olduğunca az kelime ile söylenmeli. Çok kelimededen çocuğun kafası karışabilir.
- Karmaşık açıklamalardan kaçının hayal gücü istenmeyen sonuçlar doğurabilir. Somut konuşulmalıdır.
- Çocuğun yanında yabancı terimler kullanılmamalı, anlamlı imalı suskunluklardan kaçınılmalıdır. Çocuk için korkutucu ve kaygı verici olabilir.

Çocukla iletişime yönelik genel ilkeler

- İstekler ve öneriler olumlu cümleler kullanılarak belirtilmelidir.
 - Örneğin yapamamasını istemek yerine yapmasını istediğiniz şeyleri söyleyiniz.

Çocukla iletişim kurarken engeller

- Emir vermek, yönlendirmek
 - (“Doğru odana git.” “Gürültüyü kes.” “Yapman gerekir... Yapacaksın” “Yapmak zorundasın...”)
- Uyarmak göz dağı vermek
 - (“Ya yaparsın yoksa.....”)
- Ahlak dersi vermek
 - (“Birisi konuşurken sözü kesilmez.” “Her zaman teşekkür etmelisin.” “Yapmalıydın.” “Senin sorumluluğun.”)

Çocukla iletişim kurarken engeller

- Öğüt vermek ve çözüm önerileri getirmek
 - (Neden gelip arkadaşlarıyla oynamıyorsun?”
“Elbiselerini yerine koymalısın.” “Ben olsam...” “ Nedenyapmıyorsun?” “ Bence ...” “Sana şunu önereyim)
- Öğretme, Nutuk Çekme, Mantıklı Düşünceler Önerme
 - (Bıçak sağ elle tutulur.” “Kitaplar fırlatılıp atılmak için değil, okumak içindir.” “İşte bu nedenle hatalısın...” “ Olaylar gösteriyor ki...” “ Evet ama...” “Gerçek şu ki)

Çocukla iletişim kurarken engeller

- Yargılamak, Eleştirmek, Suçlamak, Aynı Düşüncede Olmamak
 - (Çok dikkatsizsin.” “Kötü çocuk oldun.” “Her zaman aynı hatayı yapıyorsun...” “Sen zaten tembelsin)
- Sözsüz iletişim (beden dili)
 - Beden duruşu, Mimikler, Başın kullanımı, Jestler , Göz teması, Ayakların kullanımı, Oturulan yer, Oturma biçimi, Mesafe

Çocuklarla iyi bir iletişim için,

- Gelişim düzeyinin iyi bilinmesi,
- Bireysel özelliklerini iyi tanımlamalı, ilgi alanlarının öğrenmeli,
- Göz hizasında ve göz teması kurarak iletişim kurulmalı
- Sevecen olunmalı
- Hemşire olarak önce kendini iyi ifade etmeli, tanıtmalı,
- Yaş dönemine ilişkin anlayacağı dil ve düzeyde sözcükler ile konuşulmalı,
- Sakin, ilgili ve iyi bir dinleyici olunmalıdır.

Çocuklarla iyi bir iletişim için,

- Duygularını ifade etmesi için cesaretlendirilmeli, sözsüz iletişim de kullanılmalı,
- iletişimde oyunu kullanmalı,
 - örneğin kelime oyunu, bugün nasıl hissettiğini tek kelime ile tanımlayabilir misin (hasta, ağrılı, sıkılmış, yorgun) diye sorduğunda verdiği cevaba kelimenin vurgusuna tonuna dikkat et.
 - Hikaye anlatma
 - Resim çizme

*Çocuk, Hastalık ve
Hastaneye Yatmanın
Çocuk ve Aile Üzerindeki
Etkileri*

- Hastalık ve hastaneye yatma major bir krizdir.
- Çocuklar bu duruma daha duyarlıdır. Ve örselenebilirlikleri yüksektir.
- Çünkü;
 - Değişim vardır. Rutinleri değişir, ortam değişir, beklentiler değişir, roller değişir.
 - Bu değişimlerle başetmek ya da uyum sağlamak için yeterli donanıma sahip değildirler.

- Çocuk için hasta olmak; fizyolojik /biyolojik yönü yanında psikolojik, sosyal boyutları olan stresli bir durumdur.
 - Hastalığın fizyolojik yönü; hareketin kısıtlanması, ağrı, ateş yüksekliği, yemek yiyememe vb.
 - Hastalığın psikolojik yönü; ağrının olması, rutinlerin alışkanlıklarının yapılamaması, bozulması, değişmesi vb
 - Hastalığın sosyal yönü; oyun oynayamaması, okula gidememesi, arkadaşlarından ayrı kalması...vb

- Çocuk için hastalık ve buna bağlı olarak hastaneye yatmak, onu korkutan, rahatsız eden ve hoş olmayan bir deneyimdir.
- Anne baba desteğinden yoksun kalmak onu tedirgin eder. Ayrıca hastane ortamı bilinmeyenlerle dolu, ürkütücü, bir takım kuralları olan ve sınırlamalarla dolu bir yerdir.
- Hastalığa ve hastaneye yatmaya tepkiler her çocukta değişik düzeylerde dir. Bu tepkiler, çocuğa , aileye, hastanenin ve hastalığın özelliklerine göre değişebilmektedir.

Çocukların tepkileri;

- Yaş ve bilişsel gelişim düzeyi
- Hastalık, hastaneye yatma ve ayrılığa ilişkin geçmiş yaşantılar
- Destek olan kişilerin varlığı
- Hastalığın özellikleri: akut, kronik, hafif, şiddetli
- Hospitalizasyon şekli: planlı, plansız,
- Hastaneye yatmaya hazırlanma durumu
- Hastanenin özellikleri: fiziksel, duygusal ortam, yaklaşımlar, politikalar

Ebeveynlerin tepkileri

- Korku, anksiyete düzeyleri yüksektir.
- Hızlı ve tiz bir sesle konuşma, huzursuzluk terleme ve ishal gibi belirtileri vardır.
- Çocuğunun iyileşmesine ilişkin endişeleri vardır.
- Ortamın yabancı olması
- Hastalık nedeniyle suçluluk duymaları
- Evdeki diğer aile üyeleri için endişelenme
- Ekonomik sorunlar

- Hastanede çocuğun bakımını hemşire üstlendiği için kontrol kaybı ve çaresizlik yaşayabilir.
- Güçsüzlük ve yetersizlikte görülebilir.
- Hastanede yaşanan en önemli duygu «engellenme»dir.
 - Ağrılı bir işlem yapılırken dışarıda beklenmesi istenir.

Ebeveyn başatmesine yardımcı hemşirelik uygulamaları

- Rol karmaşasını önlemek, hemşire ebeveynlere hastanedeki rollerini ve kendilerinden beklenenleri açıklamalı yeterli bilgi vermeli
- Hastalık hakkındaki eksik bilgilerin tamamlanması
- Tedavi işlemleri sırasında çocukla birlikte olmalarına izin verilmesi
- Aletlerin neden kullanıldığının açıklanması
- Çocuğun bakımına katılmalarına destek olmalı
- Ebeveynlere ayrılık anksiyetesine ilişkin davranışları konusunda eğitilmesi
- Çocuğun büyüme ve gelişme özellikleri ve temel çocuk bakımı konusunda gereksinim duydukları konularda bilgi verilmesi

Kardeşlerin tepkileri;

- ✓ Hasta olan çocuk genellikle sağlıklı kardeşten daha fazla ilgi çeker. Bu önlenemez durum kırgınlık ve kıskançlığa neden olabilir.
- Kardeş suçluluk hisseder.
- Üzüntü içinde olabilir.
- Kendisinin de hasta olacağından korkar.
- İrritabilite, içe kapanıklık, huzursuzluk, yorgunluk, kardeşlerde görülen uyum sorunlarının başlıca belirtileridir.

- ✓ Sağlıklı kardeş anne babasına daha fazla zahmet vermemek için genellikle duygularını ve endişelerini gizlemeye çalışı
- ✓ Günlük ev hayatlarındaki olumsuz değişiklikleri de yaşamaktadır. Akraba yanında kalabilir.
- ✓ Bazı kardeşlerin aile içinde rolleri değişebilir.



Kardeşlerin Başetmesine Yardımcı Hemşirelik Uygulamaları

- Sağlıklı kardeşin yaş dönemine göre hastaneye ziyareti kısıtlanabilir ve hemşire ile ilişkisi olamayabilir.
- Ancak hemşirenin ebeveynlere sağlıklı olan çocuğun bakıma gereksinimleri olduğu hatırlatılmalıdır.
- İlgı ve desteğin azaltılmaması gerektiği söylenmeli
- Sağlıklı çocukların özel olaylarına katılmaları onların sosyal aktivitelerini desteklemeleri önemlidir.
- Kardeşler arasındaki iletişimin açık tutulması ve dürüst olunması önemlidir.
- Ebeveynler sağlıklı kardeşin yaşadığı duygusal stres ve aile yaşamındaki değişimlerden okuluna mutlaka bahsetmelidir.

Çocuğun Hastaneye Yatmaya Hazırlanması

- İlk kişi ebeveynlerdir.
- Doğru ve dürüst anlatımları çok önemlidir.
 - Bazı ebeveynler çocuklarına herhangi bir açıklama yapmazlar, çocuğun anlamayacağını küçük olduğunu ya da endişeleneceğini düşünür. Fakat yalan söylemenin gerçeği söylemekten daha fazla zarar vereceği ebeveyne açıklanmalıdır.
 - Hastane ortamı tanıtılmalı, planlı bir yatış ise servis tanıtılmalı, gezdirilmeli, ameliyat olacaksa ortamın resimleri gösterilebilir.
 - Çocukların daha sağlıklı iken okullarında, kreşlerinde hastanelerin normal ortamlar gibi tanıtılması önemlidir.

Yaş Dönemlerine Göre Hazırlanma

0-1 yaş	1-3 yaş/ 3-6 yaş	6-12/ 12-18 yaş
<p>Güven duygusu</p> <p>En sevdiği oyuncakları getirilmeli</p>	<p>Üç büyük korku; Bilinmeyen, terk edilmek, sakat kalmak</p> <p>Bu korkuların azaltılması önemlidir.</p>	<p>Anlama düzeyine uygun gerçek açıklamalar</p> <p>Daha önce hastane deneyimi olan çocuklarla konuşma</p> <p>Soru sormalarına fırsat verilmeli</p>
<p>Ebeveynin rahatlatılması, bilgi verilmesi</p>	<p>Oyun****</p> <p>Kesme, delme, kan alma gibi ifadeler kullanılmamalı</p>	

Çocuğun İşleme Hazırlanması

0-1 yaş	1-3 yaş	3-6 yaş	6-12 yaş	12-18 yaş
Ebeveyne açıklama	Ebeveynlerin işlem süresince yanında kalması	Ebeveynlerin işlem süresince yanında kalması	İşlemden önce ne yapılacağı açıklanmalı, yanlış anlamaları düzeltilmeli	Tedavi ve İşlemlerin yapılış amacı açıklanır.
Aile merkezli girişim	Terapötik oyun (kullanılacak aletlere dokunmasına izin verilmeli)	İşlem sırasında kullanılacak aletlere dokunmasına izin verilmeli	Oyuncak bebekler ya da anatomik resimler ile işlem gösterilebilir.	Beden imajı önemli olduğundan değişiklikler ile başatmesine yardım,
İşlem süresince bebekle konuşma, dokunma, sakin ses tonu, güvenlik, ağrılı işlem sonrasında kucağa alınması ve sakinleştirilmeli	Basit ve tek anlamlı kelimeler ile anlatım 10-15 dk öncesinde bilgilendirme (dikkat süresi kısadır) Dikkati başka yöne çekme İşlemin yardım edici ve iyileştirici amacının açıklanması (cezalandırılmadığının belirtilmesi)	Zaman kavramı henüz tam gelişmediği için işlemden 15-30 dk önce açıklama, Seçim yapmasına olanak sağlanması, Terapötik oyun İşlemin cezalandırmak amacı ile yapılmadığı açıklanmalı	Açıklamalar basit tıbbi terminoloji ile yapılmalı, Olayı kontrol etme ve seçme şansı verilmeli, işleme katılması desteklenmeli, İşlem sırası gösterdiği uyumlu davranışlar için ödüllendirme	İşleme katılması, soruların cevaplanması, Bağımsızlık ve kontrol etme gereksinimi olduğundan işlemlerin onun günlük aktivitelerine engel olamayacak şekilde planlanması önemlidir.

Yaş Gruplarına Göre Hastalık ve Hastaneye Yatmaya Tepkileri

- Ortak Tehlikeler;
 - Travma
 - Rutinlerden ebeveynlerden akranlardan ve diğer önemli kişilerden ayrılma
 - Bilinmeyen yeni ve yabancı kişiler, olaylar
 - Kesin olmayan sınırlılıklar, hastane ortamından beklenen belirsiz davranışlar
 - Kontrol kaybı

BEBEKLİK DÖNEMİ (0-1 YAŞ)



Major Gelişimsel Özellik	Major Tepki	Destekleyici Hemşirelik Uygulaması
Temel güven-güvensizlik	Günlük rutinlerde bozulma	Aile merkezli bakım
4 aydan sonra anneyi tanıdıkça ayrılığa karşı «Ayrılık Anksiyetesi»	Protesto Ümitsizlik İnkâr Fizyolojik tepkiler; ishal, kusma, regürjitasyon Gelişimsel olarak; apatik, duyuşal uyarılara tepkide azalma, motor becerilerde gerileme Regresyon (parmak emme gibi)	Annenin yanında olması, bakıma katılması, ailenin sık ziyareti, Primer Hemşirelik İhtiyaçlarının zamanında ve nitelikli karşılanması, fiziksel olarak rahatlatılması Rutinlerin sürdürülmesi Kendisi için önemli oyuncuğunun eşyanın yanında bulunması Amaçlı ve nitelikli duyuşal uyarın sağlanması (görsel işitsel taktil)

Bebekler;

- **Ağrı;** bütün vücudu ile tepki verir. Güvende olma duygusunu engeller.
- **Hemşirelik Uygulaması;**
 - Ağrılı işlemlerde anneyi bebeğin yanında kalmaya cesaretlendirmek,
 - Ağrıyı hafifletici yöntemler uygulama,
 - İşlem sonrası rahatlatma.

Ayrılık Anksiyetesi

PROTESTO

- Ağlar, bağırır
- Tepinir
- Gözleriyle annesini arar.
- Görünce sımsıkı sarılır
- Başkalarını reddeder

ÜMİTSİZLİK

- İnaktiftir., çevreyle ilgisizdir.
- İnleme, içe kapanıklık, depresif
- Uykusuzluk
- Kilo kaybı
- Gelişimsel etkilenim
- Entelektüel etkilenim
- Enfeksiyonlara yatkınlık
- **Anne dönerse;** anneyi görünce ağlar kızar, ilgilenmez ve güvensizlik gösterir.

İN KAR

- Yüzeysel uyum, teslim olma
- Yüz ifadesizdir.
- Yatağında sessizce oturur.
- Gelişimsel gerilik
- Başkalarının yaklaşmasına izin verir ama tepkisizdir.
- **Anne dönerse;** görmezlikten gelir veya başkalarına gider. Uysallık ve teslimiyet vardır.
- İleriki yaşamında yakın ilişki kuramama ve sorunlar görülebilir.

Oyun Dönemi 1-3 yaş



Major gelişimsel özellik	Major tepki	Destekleyici hemşirelik uygulaması
Otonomi/özerklik		Rutinlere devam edilmeli
Ayrılık anksiyetesi	<p>Akut ayrılık anksiyetesi tepkileri gösterir.</p> <p><i>Protesto</i>; yüksek sesle ağlar, tepinir, fiziksel olarak ısırma, itme davranışları</p> <p><i>Ümitsizlik</i>; pasif depresif, ilgisiz görünüm, anneyi görünce kızma, ağlama, güvensizlik gösterir.</p> <p><i>İnkar</i>; regresyon ve bebeklik dönemindeki gibidir.</p>	<p>Aile merkezli bakım</p> <p>Primer hemşirelik</p> <p>Aileye çocuğun davranışlarının nedenlerinin açıklanması</p> <p>Çocuğun protesto duygularını açıklamasına fırsat verilmesi</p> <p>İhtiyaçlarının zamanında ve nitelikli karşılanması, fiziksel olarak rahatlatılması</p>
Oyun ifade etme aracıdır. Sembolleme vardır.	<p>Fizyolojik tepkiler; ishal, kusma</p> <p>Gelişimsel olarak; apati, motor becerilerde azalma</p>	<p>Favori oyuncuğunun ya da eşyasının yanında olması,</p> <p>Özel alışkanlıklarına dikkat edilmeli</p> <p>Amaçlı ve nitelikli uyaran sağlanması</p>

Major gelişimsel özellik	Major tepki	Destekleyici hemşirelik uygulaması
Ben merkezcilik Negativizm Öfke Disiplin Kontrol kaybı	Regresyon Negativizm Engellenmeye / tespite, işlemlere, kişilere öfke, korku, kızgınlık duyabilir. Kaçma tekmeleme gibi tepkiler gösterebilir. Ceza olarak algılar.	Çocuğa seçme kontrol etme fırsatının verilmesi Gereksiz kısıtlamalardan kaçınılması, mümkün olduğu kadar hareket etmesine izin verilmesi Kısıtlanan faaliyet yerine başka aktivite sağlanması
Beden incinmesi, ağrı	Direnç ve saldırganlık Sözel kooperasyon yoktur.	İşlemlerin oyun yoluyla basit şekilde açıklanması Ağrıyı kabul etme ve hafifletme yöntemleri Rahatlığın sağlanması Sembolleme özelliğinden yararlanılabilir.

Okul Öncesi Dönem 3-6 yaş



Major gelişimsel özellik	Major tepki	Destekleyici hemşirelik uygulaması
Girişkenlik-suçluluk		
Meraklıdır, keşfedicidir, Hayalcidir. Fobileri gelişmeye başlar.	Akut ayrılık anksiyetesi tepkileri gösterir. Bir önceki döneme benzer.	Aile merkezli bakım Primer hemşirelik Atravmatik bakım
Ayrılık Anksiyetesi	Uyum yapabilir ancak döneme özgü korkuları, cezalandırma korkusu ve endişeleri vardır. Fizyolojik tepkiler; ishal, kusma,regürjitasyon Gelişimsel olarak; apatik, motor becerilerde gerileme	Duygularını ve korkularını açıklamasına fırsat verilmesi, Regresif davranışlarını kabul edilmesi, Favori oyuncuğunun eşyanın yanında olması

Major Gelişimsel Özellik	Major tepki	Destekleyici hemşirelik uygulamaları
Kontrol kaybı; Beden bütünlüğünün bozulacağı korkusu, Onay görmeye çalışır.	Fiziksel ve sözel saldırı Regresyon; bağımlılık, geri çekilme, korku, anksiyete, öfke Olgun davranmaya çalışır. Suçluluk ve utanç duyguları	Oyun**** Olumlu davranışlarını onaylanması ve ayıplamamaya kıyaslamama Oyun yoluyla iletişim Oyun yoluyla duygularının ve korkuların ifade edilmesini sağlanması Seçme ve kontrol etme fırsatının sağlanması Gereksiz kısıtlamalardan kaçınılması
Beden incinmesi ve ağrı Kastrasyon/ sakat kalma korkusu	Direnç ve saldırganlık Kooperasyon sağlanabilir.	Ağrıyı kabul etme ve hafifletme yöntemleri Oyun yoluyla basit, sınırlı ama doğru açıklama

Okul Çağı Dönemi (6-12 yaş)



Major gelişimsel özellik	Major tepki	Destekleyici hemşirelik uygulaması
Yapıcılık-aşağılık duygusu		
Başarmaya, takdir görmeye çalışır. Organları tanır ancak, sakat kalacağı korkusu yaşayabilir. Ayrılık anksiyetesi kavramı değişmiştir. Kontrol kaybı; Beden bütünlüğünün bozulacağı korkusu Beklentiye uymaya ve onay görmeye çalışır.	Yalnızlık, izolasyon korkuları vardır. Depresyon Düşmanlık Öfke Uyku bozukluğu Göz göze gelmekten kaçınır. Olgun davranmaya çalışır. Ağlamamaya daha olgun olmaya çalışır. Duygu ve düşüncelerini bastırmaya çalıştığından psikosomatik tepkiler görülebilir. Regresyon olabilir.	Primer hemşirelik Mahremiyete saygı Çocuğun korkularının ve ilgilerinin tanınması, Duygularını ifade etmesine izin verilmesi, fırsatlar sağlanması, Yaşına uygun aktiviteler ve başarıma fırsatları, başarabileceği işler ve bağımsızlığın desteklenmesi, Başarılarının ödüllendirilmesi, Olumlu davranışların onaylanması, ayıplamama, Akran ziyareti Eğlence fırsatları

Major gelişimsel özellik

Major tepki

Destekleyici hemşirelik uygulaması

Yapıcılık-aşağılık duygusu

Beden incinmesi ve ağrı

Bilgi edinmeye çalışır.

Ağrıyı pasif olarak kabul eder, inler ya da baskılar.

Ağrıya dayanmaya meydan okumaya çalışır.

Ağrısı hakkında konuşur.

Kooperasyon sağlanır, ancak bazen direnç ve saldırganlık gösterebilir.

Kendini yetersiz, güçsüz, beceriksiz, işe yaramaz hissedebilir.

İşlemlerin oyun yoluyla, basit, neler hissedeceği ile sınırlı ve doğru şekilde açıklanması

Ağrıyı kabul etme ve hafifletme, baş etme ile uygun yöntemler

İç organların öğretilmesi

Gerçek üstü beklentiler koymama, duygularının yargılanmaması

Adölesan Dönemi (12-18)



Major gelişimsel özellik	Major tepki	Destekleyici hemşirelik uygulamaları
Kimlik- kimlik kargaşası		
Kimlik bulma, arkadaş grubunda benimsenme, kendini kabul ettirebilme ve bağımsızlık çatışmaları yaşanır. Fiziksel görünüm önemlidir. Güçlülük önemlidir. Paylaşabilme önemlidir.	Reddetme-ilişki kurmama Kendi otoritesini kurma Geri çekilme Kendini kontrol etme Yardım almaya razı olma Korku Anksiyete Yalnızlık izolasyon korkuları vardır. İçe dönüklük Kızgınlık	Primer hemşirelik Mahremiyete saygı, Hastanede olma ve hastalığına ilişkin duygularını açıklamasına yardım, Geleceğe yönelik planlamalarını konuşmasına fırsat, İşlemlerin ve tedavi rutinlerinin açıklanması: yeterli ve doğru açıklama yapılmalı
Beden imgesinde bozulma; sakat olma-yetersiz kalma korkusu	Depresyon Can sıkıntısı	Olumlu savunma mekanizmaları geliştirmesine yardım, Arkadaşları ile ilişkisini sürdürmesine yardım, Yargılamadan ayıplamadan dinlemek, Seçme ve kontrol etme fırsatı tanınmalı, Eğlence fırsatları

Adölesan;

Aileden bağımsız olmaya,
bağımsız davranmaya
çalışır ama hastaneye yatış
durumunda aileye
gereksinimi vardır.

Tüm yaş gruplarında hemşire;

- Aç kalan çocuğa
- Yatak istirahati, tespit, izolasyon uygulanan çocuğa
- Kronik, terminal dönemdeki ve özürlü çocuğa
- Olumsuz bir hospitalizasyon – sağlık personeli deneyimi olan çocuğa karşı özellikle ***duyarlı olması gerekmektedir.***

Çocukların başetme yetenekleri;

- Yaş ve bilişsel gelişimine
- Hastalık ve hastaneye yatma ve ayrılığa ilişkin deneyimlerine
- Ebeveynler ile olan ilişkiler; güçlü-güvenli?
- Destek olan kişilerin varlığına
- Ebeveynlerin kaygı düzeyine
- Hastalığın özelliğine: akut kronik
- Yapılan işlemin tip ve sıklığına
- Hospitalizasyona hazırlık durumuna
- Hospitalizasyon öncesi genel durumuma göre değişmektedir.

Hasta Çocuk ve Oyun

- Oyun ile çocuk;
 - Korku ve anksiyetesini dile getirir. Böylece stresi ile başeder.
 - Yanlış anlamalarını ifade eder.
 - Öğrenir.
 - Yaşamını normalize eder.



- Oyun; çocuğun mental, duygusal, sosyal ve fiziksel gelişimini sağlar.
- Diğer gereksinimleri gibi oyun gereksinimi de karşılanmalıdır. Hastaneye yatınca kesintiye uğramamalıdır. Hastanede iken çocukla oyun oynamanın bir çok yararı vardır;
 - Çocuğun gevşemesini sağlar.
 - Yabancı bir ortamda kendini güvende hissetmesini sağlar
 - Ayrılık anksiyetesinin azalmasına yardımcı olur.
 - İyi kötü, terkedilmiş gibi duygularını ortaya koyar. Duygularını oyun aracılığı ile yaşar.

- Çevresine karşı olumlu duygular geliştirmesini destekler.
- Enerjisini daha yapıcı bir yöne yönlendirir.
- Tanımadiğı şeyleri öğrenir.
- Arkadaş edinmesini ve sosyalleşmesini sağlar.
- Yetenekleri gelişir.

- Oyun hemşirenin ***veri toplama aracıdır***. Çocuğun oyunu gözlemlemekle onun fiziksel, mental, sosyal gelişimi ve korkuları, kaygıları, psikolojik durumu hakkında bilgi edinebilir.
- Oyun, hemşire için bir ***hemşirelik uygulama aracıdır***. Oyun yolu ile duyguların ifadesini sağlayabilir, öğretim yapabilir, danışmanlık sağlayabilir.

Hastane Ortamında Oyun Olanakları

- *Poliklinikte*

- Bekleme odasında sıklıkla muayene olan çocuğun ağlayıp, bağırdığını işitir. Bu durum, çocuğun daha fazla stres korku yaşamasına neden olur. Çocuklara özel hazırlanan oyun odaları olmalı ve uygun ortam sağlanmalıdır.

- *Serviste*

- Oyun odası
- Çocukların yaşına emosyonel durumuna uygun oyuncaklar olmalı
- Çeşitli materyaller, kitaplar, resim malzemeleri olmalı

Terapötik Oyun

- Hastalık ve hastaneye yatmanın yol açtığı travmayı azaltmak,
- Çocuğun tedavi ve işlemlere ilişkin duygularını ve yanlış anlamalarını değerlendirmek,
- Stres yaratan olaydan önce, olay sırasında ve sonrasında çocuğun olumlu başetme yöntemleri geliştirmesi için kullanılan oyun tekniğidir.
- Çocuğun sözel ve sözel olmayan mesajları yorumlanır.







Enerji harcamasını sağlayan oyun

- Okul öncesi çocuğa kil ile oynaması, 1-3 yaş çocuğuna oyuncak çekiç ile tahta çiviye vurması, okul çocuğu ve adölesan için yastığı yumruklama gibi
- Anksiyetelerini öfke ve agresif duygularının ifade edilmesi için

Dramatik oyun

- Özellikle okul öncesi dönem çocuğu için uygundur.
- Duygularını ifade etmeyi sağlar.
- Uygun hastane araç gerecine dokunması oynaması izin verilebilir.
- Yönlendirilmeyen özgür oyunlar
- Çocuğun oynarken neler söylediğinin dinlenmesi

Yaratıcı oyun

- Duygu ve düşüncelerini ifade etmelerini sağlamak için resim çizme, cümle tamamlama ve üç dilek testi gibi teknikler
- «Hastanede yatan bir çocuk resmi çiz»
- Hastalığı ve hastaneyi nasıl algıladığı belirlenebilir.
- 7-14 yaş da sıklıkla kullanılır.
- Cümle tamamlama; direkt duygularını sormak yerine onun endişe duyduğu alanlara ilişkin belirli ifadeler verilerek tamamlaması istenir. «elimden gelse....., en çok korktuğum şey..., unutamadığım üzücü olay.....»
- 9*14 yaş grubunda daha sağlıklı sonuçlar

Hayattaki herşeyin
bir numaralı ilacı
sevgidir



TEŞEKKÜRLER